

Естественото натрупване на полезни минерали и скали в недрата на Земята, разработването на които при дадена степен на развитие е целесъобразно, се нарича находище на полезно изкопаемо.

Полезните изкопаеми се срещат в прородата в твърдо, течно и газообразно състояние.

Разработването на полезните изкопаеми се предшества от проучване на находищата. Дейностите, които се извършват с цел да се намери, проучи и оцени дадено находище на полезно изкопаемо, се наричат геолого-проучвателни работи.

Геолого-проучвателния процес може да бъде разделен на три стадия, като рязка граница между отделните стадии не може да се постави - те постепенно преминават един в друг. Работите, които се извършват с цел да се намери находището на полезно изкопаемо, се наричат търсене. След като находището бъде намерено, е необходимо да се определят елементите на залягането му, качеството на полезното изкопаемо и количеството на запасите. Тези дейности се наричат проучвателни работи. В зависимост от детайлността и пълнотата на изучаване на находището, проучвателните работи се разделят на предварително проучване и детайлно проучване.

При разработването на находища на полезни изкопаеми и кариери за инертни материали е необходимо проучване и изготвяне на геоложки доклад с оценка на запасите и ресурсите на полезното изкопаемо и защитаю пред компетентните органи (Министерство на околната среда и водите и Министерство на регионалното развитие и благоустройство).

КЛАСИФИКАЦИЯ НА ЗАПАСИТЕ И РЕСУРСИТЕ НА НАХОДИЩАТА НА ТВЪРДИ ПОДЗЕМНИ ПРИРОДНИ БОГАТСТВА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Класификацията определя единни за цялата страна принципи за изчисляване и отчитане на запасите и ресурсите на находищата на твърдите подземни природни богатства.

2. Находищата се класифицират в зависимост от степента на геоложката изученост, оценката за целесъобразност от разработване и икономическата си ефективност.

2.1. Геоложката изученост включва четири етапа на оценка - рекогносцировка, търсене, предварително проучване, детайлно проучване и експлоатационно проучване.

2.1.1. Рекогносцировката има за цел да открие зони с повишен минерален потенциал в регионален мащаб преди всичко на основата на резултати от регионални геоложки изследвания, регионални геоложки картировки, използване на аерофотоснимки и косвени методи на предварително изучаване на определения участък, геоложко прогнозиране и екстраполация.

2.1.2. Търсенето представлява комплекс от систематични работи по откриване на находище на подземни природни богатства по пътя на обоснован избор на перспективни зони с повишен минерален потенциал.

2.1.3. Предварителното проучване се извършва с цел определяне мащаба на открито находище на подземни природни богатства. Степента на точност трябва да бъде достатъчна за приемане на решение за целесъобразността от изготвяне на предварителна технико-икономическа оценка и детайлно проучване.

2.1.4. Детайлното проучване включва детайлно изучаване и оконтуряване на запасите на находището на подземни природни богатства. Въз основа на данните може да бъде прието решение за целесъобразността от изготвяне на технико-икономическа оценка.

2.1.5. Експлоатационното проучване има за цел, чрез геолого-проучвателни работи, да се насочва добивната дейност в едно находище на подземни природни богатства в периода на добив от него.

2.2. Оценката за целесъобразност от разработване включва три етапа - геолого-икономическа оценка, предварителна технико-икономическа оценка и технико-икономическа оценка или доклад за добив.

2.3. При икономическата ефективност се разграничават две оценки - икономически ефективна и потенциално икономически ефективна (неефективна за етапа или за момента на оценката).

3. Запаси и/или ресурси на подземни природни богатства представляват минерални натрупвания в земните недра или на земната повърхност с определена геоложка изученост и икономически интерес.

3.1. Запасите са подземни природни богатства с определени количествени и качествени показатели в находища, които са детайлно изучени и могат да бъдат икономически ефективно и законосъобразно разработвани.

3.2. Ресурсите са подземни природни богатства с неизяснени напълно количествени и качествени показатели в минерални проявления или находища, които не са дефинирани с достатъчна геоложка изученост, техническа и икономическа оценка или са икономически неефективни за разработване за момента на оценката.

4. Всички запаси и ресурси на подземни природни богатства се изчисляват по резултатите от геологопроучвателните и миннодобивни работи и отчитат в Баланса на запасите на подземни природни богатства на Република България. Запасите и ресурсите на новите находища се завеждат в националния баланс след решение на Компетентния държавен орган по оценка и баланс на запасите.

5. Запасите и ресурсите се изчисляват, оценяват и отчитат по видове подземни природни богатства и по предназначение.

6. В комплексните находища се изчисляват и отчитат запаси и ресурси на основните и на съвместно залягащите подземни природни богатства, както и на полезните компоненти в тях, чието извличане е доказано.

7. Запасите на подземните природни богатства се изчисляват и оценяват както са в недрата, без да се отчитат загубите при добива и преработката им (обогатяването). За попутните компоненти, които се натрупват при преработката на подземните природни богатства в концентратите, продуктите на металургичната или друга преработка, запаси се изчисляват и отчитат по съдържанието им в недрата.

8. Оценката на качествата на подземните природни богатства се извършва в съответствие с възможните направления за използването им, съгласно кондиции, стандарти и условия, отчитащи и технологиите на добив и преработка. Определят се съдържанията на полезните и вредни компоненти, формата на присъствието им и особеностите на разпределение в земните недра.

9. Изчисляването и отчитането на запасите и количествената оценка на ресурсите на полезни изкопаеми се определя в единица маса или обем.

10. Прилагането на Класификацията за различните видове твърди подземни природни богатства се определя от инструкции разработени от Компетентния държавен орган по оценка и баланс на запасите.

II. ЗАПАСИ И РЕСУРСИ НА ПОДЗЕМНИ ПРИРОДНИ БОГАТСТВА ПО СТЕПЕН НА ИЗУЧЕНОСТ И ДОСТОВЕРНОСТ

11. Запасите се поделят на:

11.1. Доказани запаси (111) - това са запасите, чиито икономически ефективен добив е потвърден от детайлно проучване и технико-икономическа оценка или доклад за добив.

11.2. Вероятни запаси (121, 122) - това са запасите, чиито икономически ефективен добив е установен с детайлно или предварително проучване и предварителна технико-икономическа оценка.

12. Ресурсите се поделят на:

12.1. Детайлно оценени минерални ресурси (211) - това са ресурси от подземни природни богатства, които са оценени с детайлно проучване и направената технико-икономическа оценка не показва икономически ефективен добив за момента на оценката за целесъобразност от разработване.

12.2. Предварително оценени минерални ресурси (221, 222) - това са ресурси от подземни природни богатства, на които е проведено детайлно или предварително проучване и направената предварителна технико-икономическа оценка не показва икономически ефективен добив.

12.3. Детайлно установени (определени, измерени) минерални ресурси (331) - това са ресурси на подземни природни богатства, които са детайлно проучени и направената геолого-икономическа оценка показва възможен икономически интерес.

12.4. Предварително установени минерални ресурси (332) - това са ресурси на подземни природни богатства, които са предварително проучени и направената

Оценка на балансови запаси при разработване на находища

Написано от admin

геолого-икономическа оценка показва възможен икономически интерес.

12.5. Предполагаеми минерални ресурси (333) - това са ресурси представляващи евентуален икономически интерес определени по аналогия, основаваща се на геоложки показатели, установени при търсещи работи.

12.6. Прогнозни минерални ресурси (334) - това са ресурси в определени площи с повишен минерален потенциал определени по аналогия с известни находища.